

Asia: VN/758/2023

Lausuntopyyntö raskauden keskeyttämisestä annetun lain ja sterilöimislain muutoksista johtuvista asetusmuutoksista

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttini valtioneuvoston asetukseen raskauden keskeyttämisestä annetun asetuksen muuttamisesta

STM

15.3.2023

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/758/2023

Lausuntopyyntö raskauden keskeyttämisestä annetun lain ja sterilöimislain muutoksista johtuvista asetusmuutoksista

Suomen Sairaanhoidajat ry. kiittää pyynnöstä kommentoida asetusluonnoksia raskauden keskeyttämisestä annetun asetuksen muuttamiseksi sekä raskauden keskeyttämistä ja sterilöimistä koskevista lomakkeista annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen muuttamiseksi.

Kommentit valtioneuvoston asetukseen raskauden keskeyttämisestä annetun asetuksen muuttamisesta

Kannatamme asetusehdotukseen tehtyjä poistoja ja lisäyksiä. Voimassa oleva asetus on sisällöltään tai käsitteistöltään vanhentunut. Asetuksen muutoksella vähennetään raskauden keskeytystä hakevan inhimillistä kärsimystä ja kevennetään hakijan taloudellista kuormaa, koska asetuksen muutos vähentää lääkärikäyntejä, jotka usein toteutuvat yksityissektorilla. Keskeinen muutos asetuksessa on, että ennen 12. raskausviikon loppua tehtävissä keskeytyksissä ei tarvita lääkärin tai lääkärin lupaa eikä keskeytykselle tarvitse esittää perusteita. Keskeytyksen saa yksinomaan raskaana olevan tahtoon ja pyyntöön perustuen. Pidämme tätä yksilön itsemääräämiseen ja seksuaalisuuteen perustuvaa oikeutta perusteltuna. Vastaavasti Valviran lupaa ei tarvita sikiön sairauden tai ruumiinvian takia tehtävät keskeytyksiin, jotka tehdään ennen 12. raskausviikon loppua.

Asetuksessa todetaan, että ”Jos raskauden keskeyttämisestä annetun lain (239/1970) nojalla raskauden keskeytys edellyttää Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston lupaa, on lupaa haettava virastolta hakijan omakätisesti allekirjoittamalla hakemuksella.” Kuten perusteluosiossa todetaan, on pykälä selkeämpi sen suhteen, että kaikissa tilanteissa lupaa ei haeta Valviralta, vain ainoastaan laissa säädetyissä tapauksissa. Perusteluissa todetaan aborttilainsäädännön suurempi päivittämistarve, joka liittyisi myös sähköisiin tietojärjestelmiin. Toivomme, että seuraava hallitus ottaa tämän tehtäväkseen, jolloin myös pystyttäisiin luopumaan omakätisen allekirjoituksen vaatimuksesta.

Pidämme perusteltuna ja tärkeänä seksuaalirikoslainsäädännön uudistuksen tuomaa muutosta aborttilakiin. Aborttilaista kumottiin 1.1.2023 lähtien 3 §, jonka mukaan, jos nainen on saatettu raskaaksi seksuaalirikoksen seurauksena, ei raskautta saa keskeyttää, ellei rikoksesta ole nostettu syytettä tai sitä ole ilmoitettu syytteeseen pantavaksi taikka rikoksen tapahtumista asian takia toimitetun esitutkinnan perusteella ole pidettävä ilmeisenä (laki raskauden keskeyttämisestä annetun lain muuttamisesta 730/2022).

Kirjaus isän oikeudesta antaa lausunto on perusteltu. Asetuksen mukaan jollei raskauden keskeytyshakemukseen ole liitetty odotettavan lapsen isän kirjallista lausuntoa, on Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston, jos se katsoo siihen olevan syytä, varattava isälle tilaisuus lausuntonsa antamiseen asiasta. Tämä on rajattu koskemaan vain 12. raskausviikon jälkeen tehtäviä keskeytyksiä.

Pidämme hyvänä asetuksen kirjausta, että selvityksen keskeyttämistä pyytävälle sekä ehkäisyneuvonnan saa antaa lääkäri taikka muu laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö, jolla on tehtävään riittävä osaaminen. Kirjaus mahdollistaa sairaanhoitajien ja kättilöiden hyödyntämisen ja vapauttaa lääkärin työaika muuhun. Pidämme tärkeänä, että psyykkistä tukea tarjotaan kaikille. Nostamme esiin myös seksuaalikasvatuksen merkityksen koulu- ja opiskelijaterveydenhuollossa sekä tarpeen jatkaa alle 25-vuotiaiden ilmaista raskaudenehkäisyä.

Asetuksen kirjaus Terveystieteiden- ja hyvinvoinninlaitoksen tiedonsaatioikeudesta on perusteltu, koska THL:llä on kansallinen tutkimus- ja tilastointitehtävä.

Kommenttinne sosiaali- ja terveysministeriön asetukseen raskauden keskeyttämisestä ja sterilisoinnista koskevista lomakkeista annetun asetuksen muuttamisesta

Pidämme raskauden keskeyttämisestä ja sterilisoinnista koskevista lomakkeista annetun asetuksen muuttamisesta perusteltuna ja välttämättömänä.

Kommenttinne lomakkeiden muuttamisesta johtuvista seurauksista potilastietojärjestelmiin (erityisesti potilastietojärjestelmien toimittajat)

Emme ota kantaa tähän.

Hahtela Nina
Suomen Sairaanhoidajat ry